

(הטקסט נכתב לפני אסון ה – 7 באוקטובר והמלחמה)

”בסֶבֶכַת-זָרְיוֹ שֶׁל מַח בְּפִעֵלָה ” – גִּיוֹן קִיטֵס

With the wreath'd trellis of a working brain

הדימוי המרכזי בתערוכתה החדשה של ענת בצר הוא ראש אשה המצוייר מאחור. העורף, הצד הפחות מוכר, המסוכן, המקום הנסתר. חודשים ארוכים של ציור דיוקן שאינו פנים, שהוא כהסתר פנים. טופוגרפיה הפונה לאחור, יורדת ועולה במכחולי אפס לפרטי “אִינְפָּנְיוֹ הַהוֹלָכִים לְקִרְאָתִי” (אברהם חלפי).

סידורי השיער השונים בציורי התערוכה הם כְּרֵעָה, או כְּמַעֲטָה, או כְּצַעֲיֵף (veil) והם מכסים, מסתירים ומאירים – אשה, נשיות.

הראש הצומח מהגב החשוף נדמה כנובע מהרקע המעונן, כמו חלל קוסמי אינסופי. כמו מתוך מרחב בלתי מוגדר נפרשים משטחים ציוריים, הנחות או הטחות צבע. כדור השיער, מְתַפְּקֵס ומתחדד בדיוק, אפיון וספציפיות ראליסטית, שבאופן פרדוקסלי היא גם מופשטת וכמעט בלתי מוגדרת, כראליזציה אובססיבית של הֶדְקוֹרוֹם, הקישוטי, הסתמי.

הארגון הֶדְגָּמִי או הכאוטי, המבנה הֶסְדוֹר או הבלתי רגולרי, מגלה איך ה”סבך” של אחורי הראש הוא כתמונת רנטגן של שיטה, חשיבה, פרדיגמה סטרקטוראלית, או להיפך, אופנים אקלקטיים של ארגון בלתי מאורגן, מרושל לכאורה, שיצא משליטה, שנערם ונזרק לאחור במעין חיפזון. בדומה לדוגמאות מתורת הכאוס (ביטוי פרדוקסלי), כמו תנועת העננים בשמיים, צורתם והשתנותם, שאינן לוגיות ואינן ניתנות לשחזור. מטאפורית, ניתן לחשוב על סידור השיער כשיקוף של מוח, של מעגלים חשמליים, של חקירה או נסיון לתבנת את מסתרי הלא ידוע. רשת סינפסות שמובילות אינפורמציה, מחשבות, מבוך רגשי הסבוך כמעבה יער - המשך לציורי היערות המוקדמים של בצר ושל אלו המוצגים בתערוכה זו. פיתולי השבילים שבסבך היער מתרחקים מעיננו אל עבר החושך האטום או מקור האור, לְעֵבֶר הלא נודע.

בציור, פוליפוניה של הסתרגויות, הנשזרות זו על גבי זו, ארוגות לעיתים בתפזרות, או כסידור פרחים ועלים הבוקעים מתוך האפלה הסגולה - ירקרקה – זהו טבע מטאפיסי אפל (וקסום) המופיע כמוטציה מופרעת.

האשה המופיעה בציורים, המפנה את גבה אל הצופה כמעט בהתרסה, היא "טבע". זהו "טבע" פתיני ודוקר, מעטר ומכאיב, מרחף או נלכד. היופי בוקע ממנו או נעלם לתוכו כמו הרכבה פלאית, כמו צמח טפיל המטפס על גוף, על ראש אנוש, מעל לוז התודעה. זהו יער חשוך המואר בהבהוב גחליליות.

היופי, עליו מתעקשת בצר, הוא מסכה מתעתעת. מתחת לאסטטיקה המוקפדת, ניתן לקרוא סדרת ציורים אלו כהדהוד למאבק מתמשך, אשר משקף גם את הקונפליקטים הדרמטיים המהותיים של הזמן הזה. מאחורי מסך היופי מתחוללת הדרמה של פרימת הסדר, של ערעור "השיטה" עד לכאוס מושגי נורא.

"האימפרסיוניסטים... צדקו לחלוטין בשעתם, כאשר הקימו את מעונם בינות לענפים ועשבי הפרא של המופע היומיומי – כותב פול קליי – ואילו אנחנו, ליבנו פועם להביאנו לעבר המעמקים... מוזריות אלו יהפכו לממשויות... מכיוון שבמקום להסתפק בשיחזור בעל עוצמות מגוונות של הנראה, הן מספחות גם את חלקו המובחן בסתר של הבלתי-נראה".
מרלו פונטי מתוך "הרוח והעין".